

Argumentum Diuinitatis Domini Nostri Jesu Christi Ductum Ex Ejus Ab Inferis Glorioso Reditu

**Pars Tertia Et Ultima : Rector Et Concilium Academiae Fridericianae
Buetzoviensis, Publica Solemnia Piæ Recordationi Jesu Christi Nati Consecrata
Pie Et Religiose Celebranda ...**

Buetzovii: Typis Ioann. Gotth. Fritzii, [1773]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn892498811>

Band (Druck) Freier Zugang

RECTOR ET CONCILIUM
ACADEMIAE FRIDERICIANAE
BUETZOVIIENSIS,

PUBLICA SOLEMNIA

PIÆ RECORDATIONI

JESU CHRISTI
NATI

CONSECRATA

PIE ET RELIGIOSE CELEBRANDA

CIVIBUS NOBILISSIMIS INDICUNT

PRÆMISSA COMMENTATIONE,

QUA SISTITUR

ARGUMENTUM DIUNITATIS DOMINI NOSTRI JESU

CHRISTI DUCTUM EX EJUS AB INFERIS

GLORIOSO REDITU.

PARS TERTIA ET ULTIMA.

B V E T Z O V I I

TYPIS IOANN. GOTTH. FRITZII, SEREN. DVC. AVL.

ET ACADEM. TYPOGR.

1773.

Bützow 071

COMMENTATIO
SISTENS ARGUMENTUM DIUINITATIS DOMINI NOSTRI
JESU CHRISTI DUCTUM EX EJUS GLORIOSA
EX MORTUIS RESUSCITATIONE.

d finem perducamus tractationem ha-
tenus deductam *) de divinitate
Domini nostri Jesu Christi potissi-
mum probata ex gloriosa ejusdem
ex mortuis resuscitatione.

Jam Sententiam Apostolici Sermonis uberius ex-
planare nos oportet. Primus ergo, hoc dicere vult
Apostolus, Adamus multo inferior est posteriori Ada-
mo. Ille enim primævus Adamus vivus quidem crea-
tus est, vitam vero condonare & communicare non
a 2 potuit

*) In program. festis Paschat. & Pentec. publicatis.

potuit aliis: postremus vero Adamus, Jesus Christus, non tantum sicut ille in se vivus fuit, sed habuit etiam tantam naturæ & virium excellentiam, ut & aliis posset dare & communicare vitam. Sic aperte longe excellentior nobis sistitur Jesus, quam ut ullus hominum ei comparari queat, prorsusque refellitur Vnitariorum commentum. Hæc vero vt plenius intelligantur, animaduerti debet, vocabulum πνεῦμα in nouo Testamento non solum omnis generis *spirationem*, nec non hominis *animam*, imo & *diuinitatis tertiam* ex nostra doctrina *personam*, sed etiam quodcunque a Deo oriens, siue verbum sit siue factum, notare; tandem etiam per vocem πνεῦμα, vbi contradistinguitur ἢ ψυχῇ, ἢ σαρκὶ rel. exprimi *excellentiam*, *eximiam conditionem*, *potentiam atque virtutem insignem* siue personæ siue rei. Priores significatus hoc loco non curamus, posterioris autem, quam hic loci adoptauimus, duximus vtile, aliquot exempla addere. Idem Paulus ad Timotheum priori epistola cap. III, v. 16. dicit: *Χριστὸς θεὸς ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι*. Christus tanquam Deus iustificatus h. e. demonstratus est; qualis scilicet annunciatus fuerat circa natiuitatem, creditusque a multis, qualem etiam ipse se sermonibus venditauerat, talem etiam se gesit, vt veritas rei constaret, nihil citra veritatem dictum esse, vtque ergo agnosci posset atque deberet ab omnibus, idque perfecit *per virtutem excellentem humanam quauis infinite superiorem*, quæ virtus se conspicuam reddidit *miraculis innumeris patratis*. Eodem signifi-

gnificatu dicitur Joannes Baptista incessurus esse ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει ἡλίου, *representans virtutem miraculofam Eliæ*, grauitate sermonum & vitæ feueritate exprimendam. Luc. I, com. 17. Sic & Antichristus prædicatur perditum iri τῷ πνεύματι τῆς σοφίας αὐτοῦ scil. Jesu Christi, 2 Theff. II, 8. vbi *Spiritus oris* nihil aliud significat, nisi vehementem & efficacem sermonem, siue intelligas *predicatum euangelium*, quod Paulo teste λόγος est τομότης ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίσομον, καὶ διικνέμενος ἄχρι μερισμῶ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος &c. Hebr. IV, 2. siue *decretum diuinum* summa feueritate consummatum & perfectum. Quamlibet accipias interpretationem, palam est, voce πνεύματος excellentem indicari virtutem. Sufficient hæc cunctis non iniquis arbitris. Locum ergo paulinum, εἰς πνεῦμα ζωοποιεῖν a nobis recte & vsui loquendi conuenienter expositum esse constat. Addamus vero alium, vt res eo majori luce radiet, in quo hæc comparatio inter Adamum primum & postremum continuatur v. 47. ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός. ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος ἐξ ἔραν, *primus quidem homo terræ filius, terrenus*, h.e. fragilis naturæ erat; *alter homo, non terræ filius* (negatiuam repetitionem prioris membri subintelligi debere res ipsa & sermonis structura docet) *sed ipse Dominus fuit*, qui ex cælo descendit. His verbis egregie exprimitur excellentior natura Jesu Christi præ Adamo & omnibus ejus posteris, in quæ verba ergo inpingunt suo cum periculo, quicunque Jesum non agnoscunt verum esse Deum: nos vero hæc propter eam causam adduximus, quoniam omnis res in eo versatur,

satur, quare fieri non potuerit ex Petri sententia, ut tene-
retur Jesus in potestate mortis: scilicet non erat *χωρὸς ἀν-
θρώπου*, uti Adamus etiam in statu integritatis fuit, qua-
lem & Jesum esse omnino oportuisset, si merus fuisset
homo, sed fuit *κύριος ἐξ ἑρᾶς*, non terræ filius, quæ de-
nominatio in hominem merum nullo modo cadere
potest. Tandem meminimus Paulum v. 57. Deo
agere gratias *τῷ νίκῳ δίδοντι ἡμῖν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ*, Ei, qui dat victoriam nobis per Dominum nostrum Je-
sum Christum: in quo sermone victoria mortis reporta-
ta refertur ad Jesum, quod adducto supra loco lucem
affundit, ubi Petrus gloriabatur, *Jesum non teneri potu-
isse a morte*. Ergo propterea mors Christum Jesum re-
tinere in sepulcro & mortis doloribus nequiu-
it, quoniam ipse ille victoriam de morte reportauit, Princeps
vitæ est & Dominus de cælo. Inde & locum idoneum
inuenit illud *ἐπὶ νίκῳ* victoris Jesu Christi v. 54. 55. κα-
τέποθῃ ὁ θάνατος εἰς νίκῳ. Πᾶς σθ, θάνατε, τὸ κέρπον; Πᾶς
σου, ἄδῃ, τὸ νίκῳ; quod in hebræo sermone grauius so-
nat: *כלע המוֹת לנצח* absorbebit mortem in omnem per-
ennitatem *Jes. XXV, 8*. quibus respondent ea, quæ
Hof. XIII, v. 14. circa gloriosissimam de morte victo-
riam pollicetur & recipit Messias, & hoc loco diligenti
consideratione digna sunt, ut quam incongrue in dubi-
tationem rapiatur diuinitas Jesu Christi, eo clariori lu-
ce patefcat. Sic grandiloquum se Messias, quem mul-
ta post secula demum ortum esse illi volunt, multa an-
te euentum secula exhibet: *מִיִּר שְׂאוֹר אֶפְרַם* Ex potesta-
te *יְיָ Scheol* redimam eos. Nunc quæro ex Vnitariis, quis-
nam

nam terræ filius, χείρς, εἰς ψυχὴν ζῶσαν modo γενόμενος sic loqui audeat, vt cum ipse se liberum a morte vindicare nullus queat, aliorum recipiat ex Scheol redemptionem? Pergit autem maiora pronuncians: „non solum ex Scheol animas a corporibus solutas redimam, „sed & מִמָּוֶת אֲנִי אֶחְיֶה *ex ipsa morte corpora demortua reducam* antea captiuata,; prius membrum animas, posterius corpora respicit, & gradibus quasi accrescit oratio. Nunc ipsam mortem tanquam personam præsentem grauitè alloquitur, eique summam & finalem denunciat perniciem, ἡ Scheol vero plenariam abolitionem: *Ego, inquit, pestilentia ero tua, o Mors!* sic, vti pestilentia euacuat regiones, reges orbat ciuibus, parentes liberis, sic efficiam, vt nemo amplius morti obnoxius sit superstes; id quod in vniuersali omnium resurrectione euentum habebit: *Imo ego, quod vix credibile videbitur, ero excidium tuum, o Scheol!* penitus destruam & annihilabo, vt amplius non sis! His verbis promittit ille, quem merum hominem volunt esse Vnitarii, rem tanti operis, vt mirum sit, quare non videant, superare omnem creatam virtutem, quod recipit Messias, seque ideo longissime a veritate aberrare.

Postquam collegimus loca, ex quibus argumentum nostrum robur suum lucratur, ad argumentationem ipsam redeamus. Dixerat quidem Apostolus *feri non potuisse, vt teneretur Iesus in mortis potestate*. Nobis jam non monentibus intelliget quisque prudens & linguarum antiquarum peritus, *mortem* hoc loco tanquam

quam personam considerari, agendi & volendi facultate præditam; idque colligi debere ex voce quacum construitur, κρατῆσθαι, quæ in forma actiua *dominationem*, *imperium* notat, cui quis alios tenet subjectos: in forma vero passiuâ ejusmodi notat *passionem*, quæ ab alius voluntate proficiscitur, patientisque voluntatem & facultatem ita coercet, ut & inuitus parere cogatur, quemadmodum in captiuis fieri solet. Fortasse neminem habebimus repugnantem, si posteriorem sequamur significatum, quo captiuitatem implicat: sic enim aliquoties vox occurrit in Scriptura sacra e. c. Matth. XIV, 3. ubi Herodes dicitur κρατήσας Joannem Baptistam, quem *vinculis constrictum in carcere tenebat*: quamquam cæterum non nego, apud bene græcos autores vocabulum hoc etiam bono sensu accipi, uti dicitur Deus παντοκράτωρ. Res ipsa, quam Petrus tradit diligentioris disquisitionem requirit. Duo nobis videntur enucleanda: primum, *quale mortis sit in homines imperium?* alterum, *cur Christus Jesus exemptus dicatur ab hoc mortis imperio?* Quæ cum fuerint explicata, res erit expedita.

Prius quantum attinet, Scriptura sacra nos bene docet, quomodo mors in terram venerit, scilicet per legis diuinæ transgressionem in Adamo factam: nec non, quam late patens mortis hinc extiterit imperium, in omne scilicet genus humanum, & qua in re præcipue sita sit ejus potentia, & quis vere per mortem dominetur. Quando igitur de mortis imperio loquitur
Scri-

Scriptura sacra, semper respicit ad inuisibilem aliquam spirituales potentiam, quæ tyrannidem in homines per mortis violentiam & vniuersalitem exercet. Hæc potentia, quænam alia est, nisi communis ille antiquissimus humani generis hostis, *Satanas*, autor peccati, τὸ κράτος ἔχων τῷ θανάτῳ, secundum Hebr. II, 14. κράτος enim hoc loco, Hesychio interprete significat ἐξουσίαν, δύναμιν, βασιλείαν. Hanc dominationem accepit in homines versutissimis sollicitationibus, quibus obtemperantes primæui homines sponte se suafori tradiderunt, abjectaque Dei lege obsequium creatori renunciarunt. Hinc Deus jure suo vsus, & quoniam redemptionem ex Satanæ tyrannide per filium vnigenitum jam pridem decreuerat, remisit genus humanum ei, quam elegerat, sorti: sic omnes Adamidæ, æqualem cum patre fortunam sortiti, vti peccati sic mortis incurrerunt dominium, adeo, vt Satanæ per peccatum & ejus pestiferum stipendium, mortem, dominaretur in omnes homines: ex qua Satanæ potestate nemo hominum sese, nedum alterum redimere poterat, donec Jesus veniret, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου (αὐτοῦ) καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τῷ θανάτῳ, τῷ ἑστί τὸν Διάβολον, Hebr. II, 14. Diabolum itaque mortis dominum Scriptura sacra constituit, ergo & hominum, qui morti sunt obnoxii: dominationem ipsam Ejus ponit in peccati vniuersalitate & violentia. Ergo quicquid etiam Adamidarum ob communem omnibus adpersam peccati labem, huic subjacet imperio, nulla humana ope liberandus. Hac ratione, propter peccata commissa, defectionemque factam a

b

crea-

creatore; *κράτειν* oportet mortem omnes homines:
 mortis vero *κράτος* in manu est Satanæ. Paucissima
 vero sunt exempla hominum, ante Christum natum
 duo tantum, quos singulari exemptionis decreto in fu-
 turæ redemptionis spem liberauit Deus ἐκ τῆς κράτους τῆς θά-
 νάτης, καὶ τῆς ἔχοντος τὸ κράτος αὐτῆς, τῆς Σατανᾶς, scilicet He-
 nochus & Elias: reliqui omnes communi lege tenen-
 tur. Verum hi duo homines in contrarium nostræ do-
 ctrinæ afferri nullo modo possunt. Natura enim non
 minus, quam omnes nos, suberant mortis dominatio-
 ni, vt, nisi specialis accessisset gratia Dei, eandem no-
 biscum mortem experturi fuissent: poterant omnino,
 si per Deum licuisset, a morte teneri, nec dici potest
 de illis, quod de Christo Jesu Apostolus Petrus dixit,
quod non fieri potuerit, vt a morte tenerentur. Etenim
 omnino aliud nil ipsis erat expectandum, quam com-
 mune omnium fatum. Sed tantum dici debet, quod
 Deus noluerit, & vetuerit, quo minus captiuarentur
 a Morte. Mortui enim plane non sunt, sed viui in cœ-
 los sublati. *At Jesus vere mortuus est & sepultus,* vio-
 lentam ergo dominationem mortis & Satanæ quam
 maxime est expertus, adeo, vt & mortis ὀδύνας pati
 cogeretur, & γεύσασθαι θανάτου, id quod fidelium ne-
 mini accidit, qui ex promissione Jesu Joan. VIII, v. 51.
 52. tantum obdormire solent. Alia ideo eaque grauis-
 sima ratio debet proferri, cur mors & mortis tenens
 potestatem Satanæ, haud potuerit captiuum retinere
 Jesum jam demortuum atque sepultum. Atque hæc
 causa extra illum, ipsum quæri nullo modo potest.
 Nam

Nam si Deus eximere voluisset illum a mortis dominio, cur passus est eum succumbere morti: quare non eum ceu Henochum & Eliam viuum ad cœlos recepiſſet, cum sic veritas doctrinæ Jesu multo luculentius constare potuisset? quid lucri inde capere poterat vel Deus vel Jesus, si moreretur hic vt deinde resurgeret? & quonam peccato meruit Jesus innocens mortis luere pœnam? Hoc *alterum* est, quod nobis restat enucleandum: nec tolerabilem adeo quis reperiet hujus mirandæ rei explicationem, nisi talem agnouerit Jesum, qualem nos credimus, scilicet verum Deum. Etenim si Jesus homo erat putus purus, nulla peccati labe contaminatus, absque summa injuria morti tradi non potuit. Quis hoc Dei iudicium conciliare audeat cum iustitia & sanctitate purissima Dei, quod innocentem æqualiter ac noxium mortis supplicio plexerit? Nam expiatoriam mortem non agnoscunt Vnitarii, nec possunt quidem. Ergo idoneum nihil habent, quod afferant, cur Jesus mori debuisset aut saltem potuisset, si neque Deus neque peccator erat. Et quum morte erat plexus, vt ipsi fatentur factum, idoneam iterum desiderant causam, cur teneri jam mortuus a morte non potuerit. Ad decretum vero Dei prouocare non licet, cum oporteat eos confiteri, hoc decretum fuisse iniustissimum, tradere innocentem morti, vt & *adivæ* experiretur mortis, & deinde ad vitam reuocare; posteriori enim beneficio nullo modo compensatur tanta pridem illata injuria: nunquam sic factum reddi infectum, nec passus dolores acerrimos remunerationem

tantam accipere potest, vt perinde sit, ac si non fuisset quicquam passus. Alia itaque sufficiens magis proferri debet causa, qua ita res explicatur, vt neque iustitia Dei nec honor & beatitudo Jesu Christi violetur. Hæc nulla alia est, quam *personæ excellentia & maiestas tanta*, vt, postquam grauissimam propter causam se libere morti dederit, *tamen maneret ejus virtutis compos, quæ mortis & Satanae potentiam longissime superet*. Hanc autem excellentiam siue in humana, siue in angelica natura frustra quæsiueris. Humana enim in se imbecillius natura est, & vidimus nunc in omnes homines peruasisse & peccatum & mortem: & quantumuis aliquis homo innocens sit, scelerisque purus, si modo talis vnquam præter Adamum extiterit, tamen vtrimum mortis dominio succubuerit, vti in Jesu constat esse factum, nullo modo non posse retineri a morte, donec sublati per sufficientem expiationem peccatis ejusque effectis nanciscatur a morte liberationem; qua tamen liberatione, vti demonstrauiamus, antea illata ipsi mortis injuria, quæ maxima est, nunquam compensari potest. Angelicam naturam forma humana obductam in Jesu extitisse, nemo, quantum ego scio, sanus & a fanaticis opinionibus integer vnquam somniauit: nec eo artificio quicquam quis esset lucraturus: eadem enim maneret injuria, doloribus mortis subicere innocentem angelum: nec insuper quicquam cuiquam mors angeli, quantumuis acerbissima, prodesse valeret. At si credimus, quod testatur constantissime Deus verax per vniuersam scripturam sacram, duas in Jesu fu-

isse

iste naturas, alteram diuinam filii Dei, alteram humanam filii Mariæ, hasque duas naturas arctissimo nexu copulatas vnam indiuiduamque Jesu Christi personam confecisse, facilis res est cognitu, quomodo & quem in finem pati potuerit absque injuria Jesus homo, mortemque experiri; liberrimo enim utebatur arbitrio, volentique nulla fiebat injuria: neque tamen fieri potuerit, vt teneretur a morte & Satana mortis dominium obtinente; Deus enim verus erat, immensus atque omnipotens. Jesus homo obtemperabat quidem Patris consilio saluberrimo, verum non coactus, sed amore humani generis consanguinei perductus libere elegit expiatoriam mortem, vt pœnam loco hominum depeditorum subiret; nec quicquam perdere poterat, imo lucrari eum oportebat, vt non solum ipsi nulla fieret injuria per mortis experientiam, sed maximo honore condecoraretur. Factus enim est Rex gloriæ, Dominus Dominorum, Rex regum, adsumtus in perennem diuinitatis communionem.

Postquam igitur, quæ sibi mandata fuerant, perfecisset Jesus & mortuus & sepultus, nihilque amplius ad redimendum genus humanum a morte restabat; sua vsus liberrima potestate, iterum perfractis mortis vinculis, vitam recepit, sepulcrum reliquit, victor euasit mortis & Satanæ, qui mortis dominium gerebat. Nec poterat retineri per Satanam in mortis dominio: mortis enim causam & culpam sustulerat expiando hominum peccata: eratque ipse infinite potentior omni

b 3

pote-

potestate creata. Pudore itaque perfusus Satanas mortis speratam & adhuc breuiusculum per spatium obtentam prædam iterum amisit, ipse vero in posterum priuatus mortis dominio relinquere cogitur redemptos beneuolentiæ victoris, donec ipse experturus est damnationis suæ iustissimam sententiam. Itaque & *virtute sua resuscitatum* vidimus Jesum Christum, & *mortis & Satanae potentia atque dominio infinite superiorem* cognouimus. Tantis nunc diuini numinis in Jesu Christo habitantis documentis adducti animo toto hilarique fronte profitemur, Jesum vere esse Deum, inter alia grauissima argumenta demonstratum etiam mirabili ejus gloriosissimoque ab inferis reditu ad vitam perennem & gloriosissimam.

Heus, Ciues Academici, Jesum Christum, filium Dei adorare nunquam desinite. Ille est, qui coronam vobis æternam sanguine suo promeruit, Ille est, qui magnum nobiscum incepit opus, quique huic feliciter imponet finem. Agite, & celebrate natalem ejus eo modo, quo eundem in exitu ex hac vita celebrasse operabitur. Digne celebrate natalem Domini, qui est *Jehova*, per quem *Jehova* omne suum beneplacitum conficit. Benedictus sit, Deus Iehova, Deus noster, Pater noster, Saluator per filium suum, adiutor per Spiritum suum, Halleluiah, laudate Iehovam!

Bone Iesu, fac, ut maneamus in sermone tuo,
& sic germani tui sumus discipuli

P. P.

P. P.

SUB SIGILLO ACADEMICO
IPSO NATALI SERVATORIS DIE
MDCCLXXIII.

UNIVERSITÄT ROSTOCK
BIBLIOTHEK
PHYSIKALISCHES INSTITUT
ROSTOCK

potestate creatur
tis speratam &
tam prædam it
uatus mortis d
neulentiæ vic
tionis suæ iust
sua resuscitatur
Satana potentia
mus. Tantis
bitantis docum
te profitemur,
uisima argum
gloriosissimoq
& gloriosissim

Heus, C
Dei adorare n
vobis æternam
magnum nobis
imponet finem
modo, quo eu
tabitis. Dign
hova, per quer
ficit. Benedic
noster, Saluat
tum suum, H

Bone Ies
& sic germani

itaque perfusus Satanas mor
iusculum per spatium obten
t, ipse vero in posterum pri
nquere cogitur redemptos be
c ipse experturus est damna
tentiam. Itaque & *virtute*
Iesum Christum, & *mortis* &
io infinite superiorem cognoui
numinis in Jesu Christo ha
ti animo toto hilarique fron
e esse Deum, inter alia gra
hstratum etiam mirabili ejus
is reditu ad vitam perennem

nici, Iesum Christum, filium
finite. Ille est, qui coronam
suo promeruit, Ille est, qui
it opus, quique huic feliciter
& celebrate natalem ejus eo
itu ex hac vita celebrasse op
natalem Domini, qui est Je
nne suum beneplacitum con
as Iehova, Deus noster, Pater
um suum, adiutor per Spiri
audate Iehovam!

maneamus in sermone tuo,
discipuli

P. P.

